

- Overblik over miljøpåvirkninger
- Prioriteret indsats
- Defineret af mål
- Dokumenterede forbedringer

Med miljøledelse får dit husdyrbrug mulighed for at opnå **både miljømæssige og driftsøkonomiske fordele**.

Er du fokuseret, er det ofte kun en lille indsats der skal til, for at du kan opnå besparelser.

Vejledning til brug af system for **Miljøledelse Husdyrbrug**

Ved at følge dette miljøledelsessystem får du et overskueligt værktøj til dit miljøarbejde.

Værktøjet er opdelt i tre dele.

Del 1 **Introduktion** til, hvad miljøledelse er og hvordan det kan gribes an.

Del 2 En række **bilag**, som skal lede dig videre gennem indførelse af miljøledelse på dit husdyrbrug.

Der er **direkte sammenhæng mellem del 1 og del 2**, således afsnittet "Planlægning af miljøledelse" i del 1 har samme nummerering som bilagene i del 2.

Del 3 Forslag til en række **hjælpekemaer**, hvor du f.eks. kan notere forbrug, aflæsning af målere m.v.

Alle bilag og hjælpekemaer kan downloades på miljøstyrelsens hjemmeside i Microsoft Word

www.mst.dk/miljoledelse-husdyrbrug

Introduktion til **bilagene** i del 2

/ Bilag 1-3

Bilagene kan downloades på miljøstyrelsens hjemmeside i Microsoft Word | www.mst.dk/miljoledelse-husdyrbrug

Bilag 1

Gennemgang

- *Miljøpåvirkning af aktiviteter og anlæg på din bedrift*

Med **bilag 1** 'Gennemgang' får du et **overblik** over de aktiviteter og anlæg på din bedrift, som påvirker miljøet. Skemaet indeholder en række typiske emner for et husdyrbrug – skriv dine egne bemærkninger ind for de emner, der passer på dit brug, og tilføj evt. andre emner. Vurder for hvert emne, om du ser en mulighed for en indsats, der kan reducere miljøpåvirkningen.

Bilag 2

Mulige miljøforbedringer - hvad giver mening?

Med gennemgangen i den ene hånd skal du nu prioritere indsatsmulighederne i skemaet *Mulige miljøforbedringer*.

Dette bilag bliver en bruttoliste af mange mulige emner, som du kan vælge at arbejde videre med nu eller på et senere tidspunkt. Det er meningen, at du skal "brainstorme" og notere alle store og små muligheder ned, som du så senere frit kan vælge imellem og skrotte dem, som alligevel ikke giver mening.

Bilag 3

Miljøpolitik - hvorfor er det lige jeg gør dette?

Skemaet *Miljøpolitik* indeholder forslag til formulering – lad dig inspirere, og find de ord, der giver mening for netop dit landbrug.

Husdyrbrugets miljøpolitik bruger du for det første til at gøre det klart for dig selv, **hvorfor du arbejder med miljøet**. For det andet fortæller den omgivelserne, at **din virksomhed arbejder struktureret med miljøpåvirkninger**.

Introduktion til bilag 4, 5 og 6 ►

Introduktion til **bilagene** i del 2

/ Bilag 4-6

Bilagene kan downloades på miljøstyrelsens hjemmeside i Microsoft Word

| www.mst.dk/miljoledelse-husdyrbrug

Bilag 4 og 5

■ Fastsættelse af mål og handleplan

I bilag 4/5 *Fastsættelse af Mål og Handleplan* skriver du de emner, du har prioriteret at sætte mål for.

Til at arbejde videre med Mål og Handleplan har du en række hjælpeskemaer, som er forslag til værktøjer, der kan hjælpe dig til at gøre arbejdet konkret og løbende følge op på indsatser og igangsatte aktiviteter. Det er meningen, at du skal overføre de udvalgte emner og mål til hjælpeskemaerne og yderligere notere hvilke opgaver der skal udføres, hvornår det skal ske og hvem der er ansvarlig for at det sker.

Bilag 6

■ Procedurer for intern vurdering og vedligeholdelse af miljøsystemet

Bilag 6 *Procedurer for intern vurdering og vedligeholdelse af miljøsystemet* hjælper dig med at evaluere arbejdet og lægge en tidsplan for det videre arbejde.

Vælg til en start få og realistiske emner og beskriv, hvad målet konkret skal være.

F.eks. reduktion af indholdet af råprotein i foderet med x antal g/FE eller energiforbruget til ventilation med y %. Notér i hjælpeskemaet, hvad der skal undersøges og udføres, hvem der har ansvaret og hvornår du vil være i mål med indsatsen.

Introduktion til hjælpeskemaer ►

Introduktion til **hjælpekemaer** i del 3

Hjælpekemaerne kan bruges til løbende registreringer og til at notere i, når der er nyt i forløbet.

- Virker en eventuel ændring efter hensigten?
- Er der noget, der skal justeres for at resultatet bliver endnu bedre?

Nederst i hjælpekemaerne finder du hjælp til at holde styr på de registreringer, der er nødvendige for at vurdere, om det lykkes at opfylde målene og som undervejs kan indikere om indsatsen peger i den rigtige miljøforbedrende retning. Det kan f.eks. være aflæsning af elforbrug eller registrering af affaldsmængder.

Da mulighederne for miljøledelse er mange og forskelligartede vil det ofte være nødvendigt selv at lave skemaer til forskellige registreringer.

Det kan være en god idé at søge hjælp hos en landbrugskonsulentkonsulent, energikonsulent eller lignende til at lave en gennemgang af dit landbrug, så det kan bruges som udgangspunkt til miljøforbedringer, der kan give dit landbrug værdi.

Hent hjælpekemaerne i Microsoft Word på miljøstyrelsens hjemmeside | www.mst.dk/miljoledelse-husdyrbrug

